

Sötét Oroszország Ufa attrakció péntektől a Belvárosiban.

Tömörkény István és Dankó Pista emlékezete

A szegedi írók, újságírók és muzsikások ünnepe

A »hivatlanok« és az »illetéktelenek« csendben, szerényen bensőséges ünnepélyt rendeztek kedden a déli órákban Szegeden. Ennek az ünnepélynek a hangulatát nem zavarta meg semmiféle hivatalos külsőség, nem vettek részt benne a kivényelt osztagok, nem hangzottak el rajta idegen nyelvű beszédek. Talán éppen ezért volt annyira bensőséges, annyira igazán ünnepély. Lobogódiszt adott hozzá a fák halványzöld lombja, hatásvilágítást a tavaszi ég csudálatos kékje. Írók, újságírók, cigányok, népzeneészek és egyéb kapa-kaszakerülők rendeztek ünnepélyt a város két elköltözött nagy fiának, Tömörkény Istvánnak és Dankó Pistának emléktáblája és szobra előtt. Az ünneplőkhez szívvel-lélekkel csatlakozott az uccák áhitatos szívű népe, de a hivatalos város urai nem vettek tudomást egyikről sem. Ez bizonyára az ügyetlen rendezés rovására írható, mert ha a rendezők gondoskodtak volna előre arról, hogy a programban csak egyetlen, hűvelynyi kis olasz fasiszta is helyet kapjon, holtbiztosan felvonultak volna a város urai is, kivonult volna a külvárosrészi nagybizottság selyemzslókkal és felsorakoztak volna a bajtársi szervezetek. Pedig az egész fasiszta Olaszország sem adhat annyit ennek a városnak, mint amennyit királyi bőkezűséggel ez a két István adott. Szívet, lelket, muzsikát.

Az ünnepély Tömörkény egykori lakóháza előtt játszódott le a Tömörkény-uccában. A márványtábla előtt, amelyet a múlt évben teremtett meg Tömörkény késői híveinek emlékező kegyelete a nagy író halálának tizedik évfordulója alkalmából, felsorakoztak a szegedi írók, újságírók és a szegedi muzsikás cigányok, mintegy ötvenen.

Az egyesült cigányzenekarok nyitották meg az ünnepélyt. Ötven zeneszerszámról zendült fel Dankó Pista mélabuja: Most van a nap lemenőben. A muzsika szomorú akkordjai az ablakba csalták a szomszédos leánygimnázium növendékeit, akik a nótát még csak csendesen hallgatták végig, de később felviharzott a fegyelmetlen viháncolás.

A szívemarkoló muzsika után Juhász Gyula tépett az emléktábla alá és felolvasta a Tömörkény-evangélium erre a napra rendelt szakaszát, a nagy író utolsó perceinek balladaszerű elbeszélését, az »általános depresszióról és a fogyatkozó napról«. A költő azután felszólította az emléktáblát a Tömörkény Asztaltársaság és a szegedi újságírók babékoszorújával.

Az ucca népe közben az ünneplők köré sereglett és azokkal együtt vonult át egyre nagyobb növekvő tömegben Dankó Pista tiszparti márványszobrához, a Stefániára.

A cigányok a szobor baloldalán álltak fel és az »Eltörött a hegedű-vel emlékeztek a nagy elődre. Márki Imre hatásos alkalmi költeményét szavalta el a szobor előtt, majd Wenner Sándor beszélt a nagy nótafáról, az igaz művésztől, a magyar művésztől. A cigányok ezután Dankó Pista kurucos nótáját keseregték el.

Amíg a hurokon Nagy Bercsényi Miklós keserősége sirt, két szőkefürtű apróság szaladt elő a tömeg gyűrűjéből, egy huszárcsákós kisfiú és egy angyalarcú kisleány. Kezecskekkel fűgven lépdesték a kegyelet előtt szabadon maradt pázsit sárga virágjait. Aztán csendesen megvárták, hogy az ünnep szónoka elhelyezze a szobor talapzatán az újságírók koszorúját, majd hirtelen a kisleány folszaladt a szoborhoz és a vadvirágokat Dankó Pista lábaihoz szórta. A kedves, közvetlen műsoronkivüli szám az egész közönséget meghatóta. A két csöppséget nem tanította ki senki, de látták, hogy a komoly felnőttek szemében is megcsillan a kegyelet emlékeztetés, kis lelkük úgy érezte, hogy nekik is áldozni kell azon a márványoltáron.

A kisfiú neve — bátran mondta meg, amikor

megkérdeztük tőle — Schreiner Jancsika, a kisleány Doró Margitka.

Most ismét műsoronkivüli szám következett. Juhász Gyula állt a szobor elé.

— Most pedig tisztelt közönség, elmegyünk a márványcigány szobráról a márványkirályné szobra elé — mondotta — és elhúzzuk a nótáját. Ez a szerenád nem a királynénak szól, hanem a szépséges asszonynak, aki amíg élt, nagyon szeretett bennünket, cigányokat. Ugy érzem, hogy meg kell mutatnunk, hogy lovasias nemzet vagyunk.

Néhány perc múlva a hatalmas cigánybanda

már Erzsébet királyasszony márványszobra előtt húzta a királyné híres, szép nótáját. És mintha a márványkirályné kőajkai halkán dudolták volna a cigány után a szomorú melódiát: Lehullott a rezgő nyárfa ezüst színű levele. Vagy talán a halkán pattogó rügyek, a zsegenge lombosodó fák és a csicseregve ujjongó madarak okozták ezt a csalódást, de mindenki érezte, hogy így születik valahogy a legenda a magyar ugaron.

Ezzel be is fejeződött ez a nagyon szép, nagyon sikerült, nagyon hangulatos ünnepély. De az idekivánczol még, a beszámoló végére, hogy az egyesített cigánybanda primása Batla Kálmán volt és hogy az ünnepélyen csak egy hivatalos kiküldött jelent meg: Szőke Mihály múzeumi könyvtartisz, Tömörkény egykori hivatalának, a szegedi múzeumnak képviselője.

m. l.

Kiegészítik a színügyi bizottságot

Dr. Szalay Józsefet és Móra Ferencet hívta meg a városi tanács

(A Délmagyarország munkatársától.) A márciusi közgyűlés — mint emlékezetes — Pásztor József szerkesztő indítványára elhatározta a színügyi bizottság kiegészítését. A közgyűlés határozata alapján a tanács nemrégén foglalkozott ezzel a kérdéssel és akkor úgy határozott, hogy két új tagot hív meg a színügyi bizottságba, Móra Ferencet és dr. Szalay Józsefet. A szervezeti szabályrendelet értelmében a színügyi bizottság tagait a tanács választja. Most tulajdonképpen csak egy megüresedett hely betöltéséről volt szó, a múlt évben elhunyt Prelog József helyének a betöltéséről, azonban üres volt az a hely is, amelyet a szervezeti szabályrendelet a *mindenkori főkapitány* számára tart fenn, aki hivatalból tagja a bizottságnak.

A rendőrség államosítása után a tanács értesítette a főkapitányt arról, hogy tagja a

színügyi bizottságnak. A főkapitány azonban a színügyi bizottság ülésein sohasem jelent meg, tagsági jogait nem gyakorolta, mivel a város tanácsától azt az értesítést kapta, hogy ott különleges funkciója nincsen Dr. Szalay József meghívása tulajdonképpen nem annyira a főkapitánynak, mint inkább a *Dugonics-Társaság elnökének* szól a szervezeti szabályrendeletben megadott lehetőség felhasználásával.

A tanács ezeket a meghívásokat, mint Pásztor József elfogadott indítványának végrehajtását jelenti be a közgyűlésnek.

Értesülésünk szerint szó van arról is, hogy a tanács a színügyi bizottság tiszteletbeli tagjaivá kívánja választani *Baranyi János* zongoraművészt, mint zeneszakértőt és dr. *Zolnay Béla* egyetemi tanárt, a *Széphalom szerkesztőjét*, mint irodalmi szakértőt is.

Üzletház nem kaphat építési kedvezményt

Háromemeletes bérház helyett földszintes árubódé épül a Tábor-uccában

(A Délmagyarország munkatársától.) Néhány héttel ezelőtt megjelent a városházán a törvényhatósági bizottság egyik ügyvéd tagja, dr. Sőreghy Mátyás és végigjárta a polgármestertől kezdve a tanács valamennyi tagját. Mindenütt elmondotta, hogy egyik rokona nagy, háromemeletes bérpalotát szándékozik építtetni a Tábor-uccában, az adóhivatal épületével szemben. Mivel pedig az építkezés igen nagy áldozatokat kíván és igen nagy anyagi nehézségekkel jár, tervét csak is úgy valósíthatja meg, ha a várostól kedvezményeket kap. Nem kíván sokat, csak azt, hogy a város hatósága engedje el a Tisza tulsó partjáról átszállítandó építési anyag hidvámját és engedje el a homokbányadíjakat, mert a homokot is a város homokbányáiból óhajtja szállítani az építkezéshez.

A tanács ezt a kérelmet méltányosnak találta és teljesítette is, amin senki sem utközött meg, hiszen az építkezés előmozdításáról volt szó, ami viszont a lakásinség leküzdését szolgálja. A magántólke ugyanis még mindig nem árul el építkezési hajlandóságot Szegeden és a lakástermelés gondja fokozott sulyal nehezedik a város hatóságára. Háromemeletes bérház építéséről volt szó, a telek elég nagy hozzá, jó helyen is fekszik: a tanács úgy találta, hogy a bányadíjakat és

a hidvámot közérdekből el kell engednie.

Amikor a törvényhatósági bizottsági tag rokona megkapta a kedvezményeket, azonnal hozzá is kezdett az építkezéshez. A Tábor-uccában felhalmozták a munkások a téglalömegeket, a homokot, a meszet és a kora tavasszal megjelentek a kőművesek is. A falak lassan emelkedtek ki a földből és az illetékesek közül senkinek sem jutott eszébe, hogy megkérdezze az építetőt, hogy mit is épít tulajdonképpen, senki sem volt kíváncsi az épülő ház tervrajzaira. Aztán egy szép napon a tetőszerkezetet is fölrakták a falakra.

Az építetőt csak most folyamodott építési engedélyért és csak most derült ki, hogy esze ágában sem volt háromemeletes lakóházat építeni. Az engedélyt földszintes ház építésére kérte, amelyben azonban lakás nem lesz, csak üzlethelyiségek.

A kérelmet kedden terjesztette elő a tanácsülésen dr. Pálffy József tanácsnok és azt javasolta, hogy a tanács ne adjon erre a földszintes üzletházra építési engedélyt, mert ez az alacsony, dísztelen épület elcsufítaná az egész környéket. A tanács sokáig vitatta a lehetőségeket, végül az építési szabályrendeletet is előszedték és abból kiderült, hogy a városnak ezen a pontján a tanács nem szabhatja meg az építendő ház magasságát. Az építési engedélyt tehát feltétlenül ki kell adni. A tanács azonban kimondotta azt is, hogy a nemrégén megszavazott hidvám- és bányadíjkedvezményeket megvonja az építetőtől, aki ezeket a kedvezményeket azért kapta, mert háromemeletes lakóház építését ígerte. Az üzlethelyiségek számának szaporítását viszont semmiféle szociális szempont nem kívánja és így indokolatlan lenne, ha az ilyen irányú építkezést is előmozdítaná ezekkel a kedvezményekkel a város hatósága.

BELVÁROSI MOZI

Április 25., 26-án, szerdán és csütörtökön

HIRES ASSZONY.

Cengyel Menyhéri regénye filmen 8 felvonásban. Főszereplő: Lily Damita. Azonkivül:

A fenger árvái.

Fengerészdráma 7 felvonásban. Főszereplő: Monte Blue. Előadások kezdete 5, 7, 9, vasár- és ünnepnap 3, 5, 7 és 9 órakor.

KORZO MOZI

Április 25., 26-án, szerdán és csütörtökön

Asanghai fogoly

Dráma 8 felvonásban. Főszereplő: Bernhardt Goetzke. Azonkivül:

Halló! Egy szóra

Víg történet a kulisszák világából 8 felvonásban. Főszereplő: Herner Krauss. Előadások kezdete 5, 7, 9, vasár- és ünnepnap 3, 5, 7 és 9 órakor.